

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: P. J.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 8. 2024, o invalidním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 5. 8. 2024, **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 27. 5. 2024, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná zamítla žalobci žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), a to pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. c) citovaného zákona, neboť dle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

(dále jen „IPZS“) ze dne 15. 5. 2024 je účastník řízení nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal námitky, které žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 5. 8. 2024 č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

2. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

3. Žalobce nesouhlasil s napadeným rozhodnutím a navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
4. Žalobce v žalobě namítal, že některé dřívější posudky a lékařské zprávy obsahují řadu nepřesností. Dále vytýkal hodnocení pracovní neschopnosti, neboť se u něj objevila nová onemocnění (těžká distální symetrická senzomotorická polyneuropatie axoálního typu a chronická obstrukční plicní nemoc), a proto požádal o změnu stupně invalidity.
5. Má za to, že dosahuje třetího stupně invalidity a rozhodnutí žalované je tedy nesprávné.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná se ve vyjádření přímo nevyjádřila k obsahu žaloby ani k jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě. Místo toho se zaměřila na právní rámec, ustanovení zákona o důchodovém pojištění a posudky lékařů k posouzení zdravotního stavu žalobce. Uvedla, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na podkladě lékařského posudku ze dne 26. 7. 2024. Posudek považovala za úplný, celistvý a přesvědčivý. Ve věci navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení („zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“).

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

7. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (posudkový) spis OSSZ a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
8. Z předložených spisů krajský soud zjistil, že žalobce má přiznanou invaliditu druhého stupně s datem vzniku 19. 8. 2019.
9. Dne 1. 3. 2024 žalobce požádal o změnu výše invalidního důchodu.
10. Lékař IPZS posoudil zdravotní stav žalobce a dne 15. 5. 2024 vydal posudek se závěrem, že se u žalobce jedná o invaliditu druhého stupně. Pokles pracovní schopnosti hodnotil dle kapitoly IX., odd. A, položky 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve výši 50 %.
11. Žalovaná na základě závěrů shora uvedeného lékařského posudku IPZS prvostupňovým rozhodnutím žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu dne 27. 5. 2024 zamítla. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojil žalobce námitkami.
12. Pro účely námitkového řízení Česká správa sociálního zabezpečení nechala vypracovat posudek o invaliditě ze dne 26. 7. 2024 se závěrem, že se u žalobce jedná o zdravotní postižení uvedené v kapitole IX., odd. A, položky 8d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, ve výši 55 %. Lékař IPZS hodnotil dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce ve shodné

kapitole, oddílu, pouze v jiné položce než posudek IPZS, jelikož hodnocení pouze kardiálních funkcí bylo v případě žalobce nedostatečné.

13. Na základě posudku o invaliditě ze dne 26. 7. 2024 vydala žalovaná dne 5. 8. 2024 žalobou napadené rozhodnutí, proti kterému žalobce brojí žalobou.
14. Krajský soud nechal vypracovat posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Ostravě (dále jen „posudek PK MPSV“). Posudková komise nejprve zasedla dne 7. 11. 2024 ve složení předsedkyně komise, dalšího lékaře s odborností v oblasti interního lékařství a tajemnice. Žalobce při tomto jednání nebyl přítomen.
15. PK MPSV měla k dispozici dosavadní správní spisovou dokumentaci OSSZ a ČSSZ, zdravotní dokumentaci a další lékařské zprávy. V posudku komise shrnula průběh předchozího řízení, závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí. Popsala žalobní námitky žalobce, pracovní anamnézu žalobce. PK MPSV do posudku uvedla diagnostický souhrn žalobce. V posudku PK MPSV byly rozebrány zprávy z jednotlivých vyšetření na kardiologii, neurologii a Geriatrické interní kliniky ve FN Motol. Na straně 4-5 posudku následně zpracovala posudkové hodnocení.
16. PK MPSV uvedla, že hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je hypertenzní kardiomyopatie a nefropatie se selháváním srdce a ledvin (obstrukční hypertrofická kardiomyopatie, městnavé srdeční selhávání, plicní hypertenze, chronické selhávání ledvin s plánem dialyzačního léčení). Posuzovaný není schopen výkonu jakékoliv soustavné výdělečné činnosti.
17. PK MPSV po prostudování lékařských nálezů konstatovala, že pokles pracovní schopnosti je hodnocen v kapitole IX., položce 8e) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které je stanovena procentní míra poklesu pracovní schopnosti 70 %.
18. Posudková komise s ohledem na celkový funkční zdravotní stav žalobce hodnotila odlišně od obou lékařů IPZS. PK MPSV uzavřela, že zdravotní stav žalobce odpovídal třetímu stupni invalidity ode dne 1. 1. 2024.

V. Jednání soudu

19. Krajský soud ve věci nařídil ústní jednání, které se uskutečnilo dne 6. 3. 2025 za přítomnosti žalobce a zástupkyně žalované. Žalobce odkázal na žalobu a uvedl, že s ohledem na závěry uvedené v posudku PK MPSV by měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit. Krajský soud následně provedl k důkazu posudek PK MPSV ze dne 7. 11. 2024. Zástupkyně žalované navrhla, aby krajský soud s ohledem na závěry posudku PK MPSV napadené rozhodnutí zrušil. Poté dal krajský soud účastníkům řízení prostor ke konečným návrhům a následně postupoval podle § 49 odst. 12 s. ř. s.

VI. Posouzení věci krajským soudem

20. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení

adaptován. Podle § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.

21. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku lékařské služby ČSSZ v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.), resp. posudku odborné lékařské posudkové služby OSSZ vydaného pro účely prvoinstančního řízení, neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, že se komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a že své posudkové závěry náležitě odůvodní.
22. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
23. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Napadené rozhodnutí, resp. posudkové hodnocení, na jehož podkladě je rozhodnutí týkající se invalidity vydáno, musí obsahovat přesvědčivé odůvodnění, co se při porovnání s obdobím, kdy byla dávka původně přiznána, ve zdravotním stavu pojištěnce přesně změnilo, jinak řečeno, určit a objasnit důvod či příčinu zániku nebo změny stupně invalidity. Je tedy nutno přesvědčivě odůvodnit, v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizace při porovnání s obdobím, kdy odnímaná či snižovaná dávka byla přiznána či naposledy ponechána, případně zda dávka

nebyla přiznána na základě posudkového omylu. „Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci“. Jedná se přitom o otázku odbornou, pro jejíž posouzení nemá soud potřebné (medicínské) znalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 147/2010–117).

24. S ohledem na povahu sporu (spornou otázku) byl pro účely rozhodnutí ve věci v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze 7. 11. 2024, jímž soud provedl důkaz při ústním jednání dne 6. 3. 2025. Krajský soud vyhodnotil posudek ze shora uvedených hledisek, zabýval se jeho úplností a přesvědčivostí, a to jak vzhledem ke skutkovému stavu zjištěnému ze správních spisů, tak i vzhledem k žalobním námitkám, přičemž dospěl k následujícím závěrům.
25. Posudek PK MPSV byl vypracován posudkovou komisí zasedající v řádném složení (členem byla lékařka se specializací v oboru interní lékařství). Posudek byl založen na všech dostupných podkladech (spisová dokumentace správních spisů včetně lékařské dokumentace a vyšetření před komisí) a obsahoval požadované náležitosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila, přičemž posudek nevzbuzuje žádné pochybnosti. Vzhledem ke skutečnosti, že posudek PK MPSV dospěl na rozdíl od posudků zpracovaných ve správním řízení k odlišnému závěru, zabýval se soud pro účely posouzení požadavku na přesvědčivost důvodů pro tuto odlišnost.
26. Pokles pracovní schopnosti u žalobce činil ke dni vydání napadeného rozhodnutí 70 %. Tento závěr jednoznačně vyplývá z citovaného posudku PK MPSV, o jehož úplnosti, správnosti a přesvědčivosti nemá krajský soud důvodu pochybovat. Posudková komise přitom posuzovala zdravotní stav žalobce ve složení z posudkového lékaře a dalšího lékaře – interní lékařství, tedy lékaře z oboru nemoci, která je uznávána jako dominantní v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu žalobce.
27. Již výše bylo nastíněno, že krajský soud si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže učinit sám žalobce. Je třeba též zdůraznit, že posouzení pořaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, neboť se jedná právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nemůže činit sám, nýbrž vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v potaz, zda žalobce svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší či zda by je zařadil do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37).
28. Krajský soud hodnotil úplnost a přesvědčivost posudku posudkové komise MPSV i ve vztahu k dalším podkladům, z nichž žalovaná vycházela. Posudková komise zařadila zdravotní postižení žalobce pod kapitolu IX, oddíl A, položku 8e přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise se neztotožnila s posudky IPZS ze dne 15. 5. 2024 a ze dne 26. 7. 2024, že rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

žalobce patří do kapitoly IX, oddílu A, položky 1b či 8d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Celkově tedy pracovní schopnost žalobce poklesla o 70 %. PK MPSV vysvětlila, proč se od posudků odchýlila. Vysvětlila, že hodnotí zdravotní stav odlišně, jelikož ze zdravotní dokumentace žalobce zjistila těžké postižení zdravotního stavu, které již invaliditě třetího stupně odpovídá. PK MPSV vycházela zejména z lékařských nálezů z hospitalizací ve Fakultní nemocnici Motol v Praze a z nefrologie v Havířově, nálezy kardioložky MUDr. P. z Havířova neměly dostačující vypovídací hodnotu.

29. Po zvážení všech posudků zpracovaných ve věci posouzení pracovního potenciálu žalobce tak krajský soud dospěl k závěru, že jako stěžejní lze hodnotit právě posudek posudkové komise ze dne 7. 11. 2024. Dle krajského soudu posudková komise MPSV náležitě zjistila skutkový stav rozhodný pro posouzení věci. Soud považuje posudek PK MPSV ze dne 7. 11. 2024 za stěžejní důkaz o tom, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve třetím stupni invalidity.
30. Napadené rozhodnutí, kterým žalovaná potvrdila prvostupňové rozhodnutí, proto nemůže obstát, neboť se ukázalo, že žalovaná vycházela z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Soud vyšel ze závěrů posudkové komise MPSV a v návaznosti na ně uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

31. Žalovaná v napadeném rozhodnutí shledala žalobce invalidním ve třetím stupni invalidity. Z provedeného dokazování v řízení před krajským soudem však vyplynulo, že napadené rozhodnutí spočívalo na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 3, 4 s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaná povinna vycházet z následujícího právního názoru soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Především bude vázána závěrem krajského soudu opírajícím se o posudek PK MPSV ze dne 7. 11. 2024, podle něhož žalobce byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve třetím stupni. U žalobce trvá invalidita třetího stupně bez přerušení.
32. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, náhradu nákladů řízení však nepožadoval. Neúspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 6. března 2025

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

